

Первинні документи і документообіг: сучасні реалії

Підготувала
студентка 6 групи, 3 курсу, ФФО
Бабіна Вікторія Олегівна

Науковий керівник
кандидат економічних наук
доцент кафедри обліку та оподаткування
Шаповалова Алла Павлівна

Актуальність теми

- **Нині** в Україні запроваджено воєнний стан. Для підприємств завданням першої важливості є зберегти своє існування й підтримати економіку держави.
- Первинні документи в такій ситуації відіграють важливу роль.

Первинні документи — це письмові свідоцтва, які фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення.

Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку, підставою яких є саме первинні документи.

Особливо актуальним для суб'єктів господарювання в сучасних реаліях є створення раціонального документообігу, а також забезпечення збереження документів.

- **Метою** є дослідження первинних документів як підтвердження реальності операцій під час воєнного стану та визначення переваг використання електронного документообігу.

Первинні документи: значення, вимоги до складання, нормативне забезпечення

- ▶ Документи мають вагоме значення, так як вони є підтвердженням реальності господарських операцій.
- ▶ Для того, щоб документ мав силу первинного, він повинен містити всі необхідні реквізити та бути належним чином оформленим.

Основні нормативні акти, які встановлюють вимоги до форми та змісту первинних документів:

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999 р. № 996-XIV (далі – Закон № 996).
2. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 року № 88 (далі – Положення № 88).
3. Закон «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV

Реквізити первинних документів (відповідно до п. 2.4 Положення № 88):

- ▶ обов'язкові : найменування підприємства, від імені якого складений документ, назва документа, дата складання, зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції, посади і прізвища осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення, особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.
- ▶ додаткові: ідентифікаційний код підприємства з Державного реєстру, номер документа, підстава для здійснення операцій, дані про документ, що засвідчує особу-одержувача тощо.

Документообіг –

- ▶ це рух **документів** в установі від моменту створення або від одержання зі сторони до моменту передачі на зберігання до архіву. Може бути паперовий або електронний документообіг.

Особливості документування у воєнний стан

- Чи можна на час війни документацію підприємства вивезти за кордон?

Місце зберігання документів має бути визначено місцем знаходження відповідних служб, які цими документами відають та відповідають за їх збереження. Якщо бухгалтерська чи юридична служби евакуювалися й продовжують дистанційно працювати за кордоном та потребують для провадження своєї діяльності окремої документації підприємства, у її тимчасовому вивезенні за кордон, то в такій ситуації порушень не вбачається. Звісно, за умови повернення до України після припинення воєнного стану має бути забезпечена доступність відповідних документів, зокрема для перевірок, коли їх проведення буде відновлено.

- Мінфін опосередковано підтверджує правомірність зберігання первинки за кордоном у листі від 11.09.2013 р. № 31-08410-07-10/26621.

- Окупована чи втрачена первинка: як підтвердити звітність?

- У разі втрати, пошкодження або дострокового знищення документів, зазначених в пунктах 44.1 і 44.3 ПКУ, платник податків зобов'язаний:

- ❖ у п'ятиденний строк з дня такої події письмово повідомити (із наданням оформлених відповідно до законодавства документів, які підтверджують настання події, що призвела до такої втрати, пошкодження або дострокового знищення документів) контролюючий орган за місцем обліку в порядку, встановленому цим Кодексом для подання податкової звітності, та контролюючий орган, яким було здійснено митне оформлення відповідної митної декларації (п.445 ПКУ)

- ❖ відновити втрачені документи протягом 90 календарних днів з дня, що настає за днем надходження повідомлення до контролюючого органу.

- Платникам, які не провадили діяльність на території населених пунктів, де проводяться (проводилися) бойові дії*, податківці радять діяти саме за ст. 44 ПКУ, а також згідно з консультацією, розміщеною на сайті податкової служби України. Це прямо прописано й у підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ.

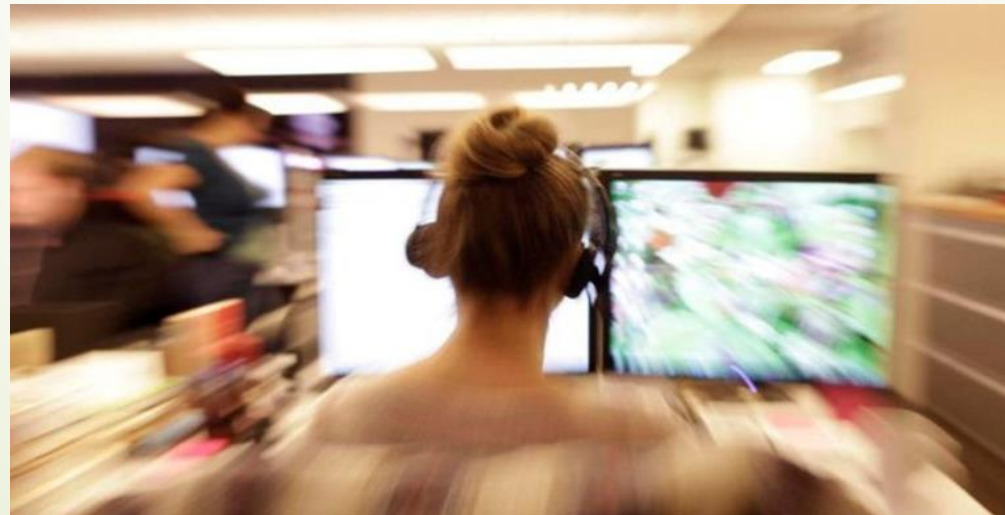
* Перелік територій населених пунктів, де проводяться (проводилися) бойові дії, визначає КМУ.

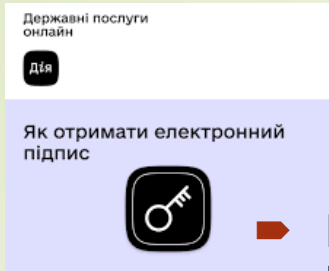

Електронний документообіг — безпечний та надійний спосіб зв'язку з контрагентами у ВОЄННИЙ СТАН

- ▶ Нині перехід підприємств на електронний документообіг актуальний, як ніколи, адже більшість бізнес-процесів неможливо здійснювати офлайн.
- ▶ Це єдиний та максимально комфортний варіант, який дозволить розвантажити поштові відділення, створити безпечні умови для роботи та прискорити відправку і погодження документів.

Безпечне зберігання КЕП

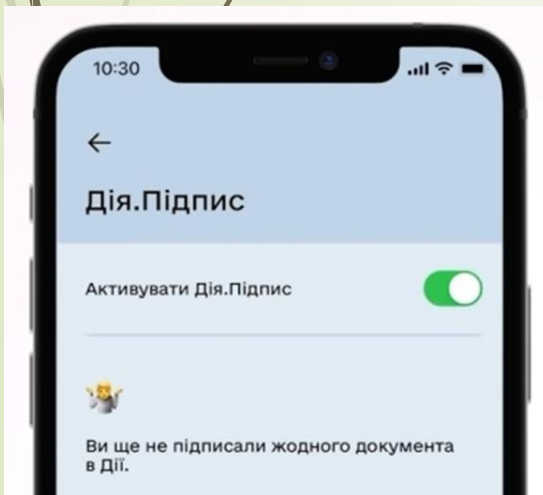
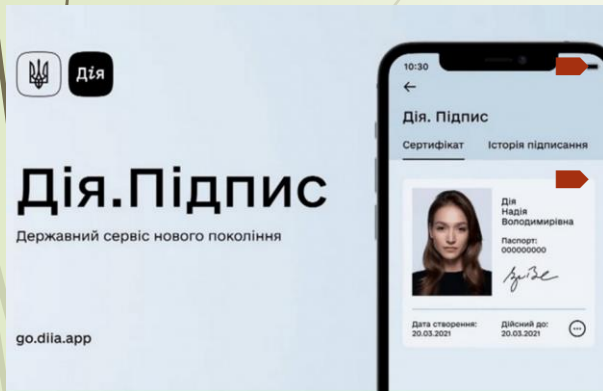

Нині для ведення електронного документообігу найкращим варіантом **буде хмарний кваліфікований електронний підпис** — уже давно не новий інструмент для підприємців та бізнесу. Електронний підпис можна навіть отримати за допомогою **додатку «Дія»**.

ВРУ підтримала обслуговування електронних підписів за моделлю ЄС **13.05.2022р.**

Прийнятий законопроект **забезпечує безперервне обслуговування е-підписів** незалежно від припинення діяльності надавача таких підписів та надає можливості віддаленої ідентифікації особи онлайн без особистої присутності під час отримання ЕЦП.

Прийняття законопроекту **пришвидшить інтеграцію України до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу** й **максимально наблизить положення національного законодавства до європейських вимог** у сферах електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг.

Первинні документи і податкова звітність

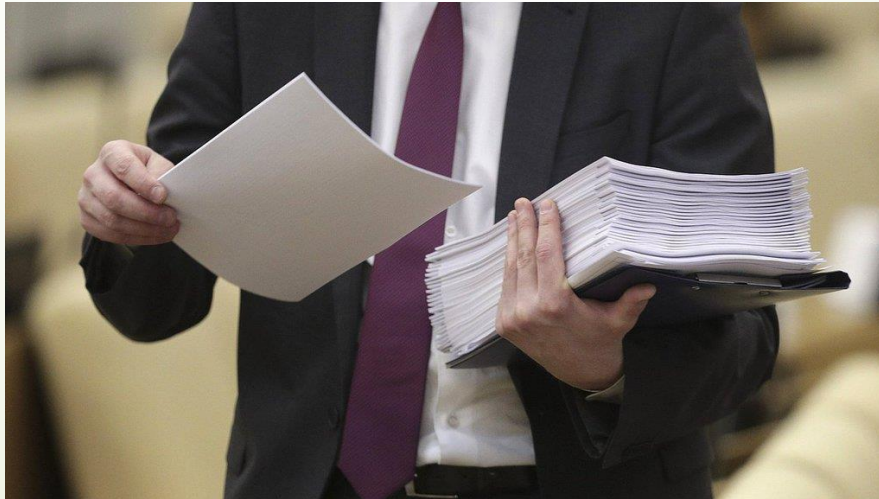
Підстава для відображення ПДВ

- ▶ Податкові зобов'язання та податковий кредит, які станом на 24 лютого та до кінця дії воєнного стану на всій території України не підтверджені зареєстрованими в ЄРПН податковими накладними та розрахунками коригування до них, відображаються в податковій звітності з ПДВ на підставі **наявних у платника первинних (розрахункових) документів**, складених (отриманих) платником податку за операціями з придбання товарів/послуг відповідно до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні".

Законопроект № 7360 від 10.05.2022

- ▶ Парламент прийняв Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану".
- ▶ **Законом відновлюються** камеральні та документальні перевірки звітності, ПДВ-відшкодування з бюджету та податковий обов'язок з реєстрації ПН/РК, подання декларацій та сплати податків з моменту відновлення можливості.

Спецмеханізм підтвердження даних податкової звітності пп. 69.28 підрозд. 10 розд. ХХ ПКУ

застосовується, якщо первинні документи:

- 1) втрачені ;
- 2) знаходяться на територіях населених пунктів, де проводяться (проводилися) бойові дії.

Це стосується договірних, розрахункових, платіжних та інших первинних документів, обов'язковість ведення і зберігання яких передбачена правилами ведення бухобліку та нарахування податків.

Як діяти платнику?

Нема доступу до документів — подається повідомлення 1 контролюючому органу

ТОВ «Надія»
Код ЄДРПОУ 12345678

АКТ про втрату доступу до документів ----- № 23 від 14.04.2022 р.

У результаті __проведення бойових дій встановлено відсутність доступу до документів, які знаходяться у приміщенні офісу за адресою за адресою: м. Куп'янськ, вул. Соловмійвська, 45, оф. 7. Документи внесені до номенклатури і зазначені нижче:

№ з/п	Заголовок справи (документа)	Кількість аркушів у справі (документі)	Період документа
1. Відділ кадрів			
1.	Накази про прийняття на роботу	1	2018 — 2022
...			
2. Бухгалтерія			
22	Договори постачання	1	2018 — 2022
23	Накладні на відвантаження товару	1	2018 — 2022
...			

Головний бухгалтер ТОВ «Надія» Стаднік Оксана
Директор ТОВ «Надія» Міщук Олександр

- Щоб запустити цей процес, керівник підприємства повинен затвердити (наказом) комісію для встановлення переліку недоступних документів. Результати роботи комісії оформити **актом з описом усіх недоступних документів і затвердити його керівником.**

Складання повідомлення 1

- **Склад повідомлення 1:**
- — обставини ;
- — податкові (звітні) періоди;
- — загальний перелік первинних документів;
- — підписи керівника та головного бухгалтера.
- Платник може подати повідомлення **через електронний кабінет «Листування з ДПС».**
- **Документи втрачено — подається повідомлення 2 за такою ж процедурою**

Начальнику .....ДПІ м. ....
ТОВ «Надія»
Код ЄДРПОУ 12345678

Повідомлення

ТОВ «Надія» відповідно до вимог п.п. 69.29 підрозд. 10 розд. XX Податкового Кодексу України повідомляє про те, що в результаті бойових дій і окупації території, з будівлі офісу, що розташована за адресою: м. Куп'янськ, вул. Соловмійвська, 45, оф. 71, неможливо вивезти на підконтрольну територію такі документи:

- і накази за основною діяльністю підприємства починаючи з 2018 року;
- договори та всі договірні документи з 2018 року;
- накладні на відвантаження товару з 2018 року;
- «...»
- реєстраційні та правовстановлюючі документи на будівлю офісу і земельну ділянку.

Директор ТОВ «Надія»

Міщук Олександр

15.04.2022

Що дадуть повідомлення 1 і 2?

- 1. «Залізність» звітності .
- 2. Збереження:
  - — витрат;
  - — від'ємного значення з податку на прибуток;
  - — податкового кредиту з ПДВ;
  - — суми від'ємного значення ПДВ минулих періодів.
- 3. Мораторій на документальні перевірки щодо звітних періодів, зазначених у повідомленні.
  - Якщо діяти в такому порядку, платнику податків не доведеться:
    - — підтверджувати недоступність/втрату документів якимось документом;
    - — відновлювати втрачені документи.

ВИСНОВКИ

- Господарська діяльність **неможлива без використання документів**. Воєнний стан не є винятком.
- Багато аспектів щодо первинних документів і документообігу з'явилося в сучасних реаліях. На період воєнного стану діють спеціальні норми закону, які регулюють питання документування операцій.
- Наданий спецмеханізм підтвердження даних податкової звітності **буде корисним для платників податків**.
- Для того щоб продовжувати діяльність під час війни та всіляко підтримувати економіку України, бізнесу потрібно користуватися усіма можливостями, які на сьогодні допоможуть полегшити роботу, убезпечити співробітників та сприяти розвитку підприємства.
- **ЕДО** — це один із найнеобхідніших інструментів у роботі, тож саме зараз настав час використати його на повну.

Дякую за увагу!!!

